

Kritik mot ordföranden för Sölvesborgshem Aktiebolags styrelse, som handlagt en begäran om allmänna handlingar på ett felaktigt sätt

Anmälan och utredning

AA, reporter på Blekinge Läns Tidning, har till JO anmält Sölvesborgshem Aktiebolags handläggning av en framställning om få ta del av allmänna handlingar. Av anmälan framgår följande.

Sölvesborgshem Aktiebolag håller på att rekrytera en verkställande direktör. I den processen har bolaget anlitat en rekryteringsfirma. Den 18 september 2012 vände sig AA till rekryteringsfirman och begärde att få tillgång till ansökningshandlingarna. Eftersom rekryteringsfirman vägrade henne tillgång till handlingarna vände hon sig till bolagets styrelseordförande, BB. Även denne vägrade att lämna ut handlingarna till henne. Hon hänvisades till kommunjuristen som upplyste henne om att det ålåg bolaget att fatta ett beslut för det fall att det fanns handlingar som bolaget inte ville lämna ut.

Hon tog den 19 september 2012 åter kontakt med BB och begärde ett beslut med besvärshänvisning. BB uppgav att ett sådant beslut kunde komma att dröja två – tre veckor, eftersom han måste sammankalla styrelsen. Hon motsatte sig det och begärde ett skyndsamt beslut.

När bolaget ännu inte, den 1 oktober 2012, hade fattat ett överklagbart beslut tog hon åter kontakt med BB. Denne uppgav att han sökt olika jurister på Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), men ännu inte hade fått något besked om vad som gällde. BB återkom senare under dagen i ett e-postmeddelande där han avslög hennes begäran om att få ut ansökningshandlingarna.

AA har framfört att handläggningen av hennes begäran varit för långsam och att det beslut som sedermera meddelades saknade överklagandehänvisning.

Muntliga upplysningar har inhämtats från BB, se bifogad tjänsteanteckning.

Rättslig reglering

Grundläggande regler om allmänna handlingars offentlighet finns i 2 kap. tryckfrihetsförordningen, TF. Enligt dessa bestämmelser har var och en rätt att ta

del av en handling som förvaras hos en myndighet om den är inkommen till myndigheten eller upprättad där, förutsatt att den inte omfattas av sekretess.

Enligt 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen, OSL, ska vad som föreskrivs i TF om rätt att ta del av handlingar hos myndighet i tillämpliga delar också gälla handlingar hos bl.a. aktiebolag där kommuner utövar ett rättsligt bestämmande inflytande (kommunala bolag). Sådana bolag ska vid tillämpningen av OSL jämföras med myndigheter.

En allmän handling som får lämnas ut ska tillhandahållas genast eller så snart det är möjligt. Det ska ske på stället och utan avgift. Den som så begär har också rätt att mot avgift få en kopia av handlingen. En sådan begäran ska behandlas skyndsamt.

Besked i en utlämnande fråga bör normalt lämnas samma dag som begäran gjorts. Någon eller några dagars fördröjning kan dock godtas om det är nödvändigt för att ta ställning till om utlämnande får ske. Ett visst ytterligare dröjsmål kan vara ofrånkomligt om framställningen avser eller fordrar genomgång av ett omfattande material.

Om en anställd vid en myndighet eller ett kommunalt bolag har ansvar för vården av en handling, är det enligt 6 kap. 3 § OSL i första hand han eller hon som ska pröva om handlingen ska lämnas ut. I tveksamma fall ska den anställde låta myndigheten eller bolaget göra prövningen, om det kan ske utan onödigt dröjsmål. Beslutar den anställde att inte lämna ut handlingen ska den som begär handlingen informeras om möjligheten att begära myndighetens eller bolagets prövning och att det krävs ett skriftligt beslut därifrån för att beslutet ska kunna överklagas. Av 21 § andra stycket förvaltningslagen följer att en myndighet är skyldig att underrätta den sökande om hur beslutet kan överklagas. Samma skyldighet gäller för kommunala bolag (se JO 2008/09 s. 540).

Ett kommunalt bolags beslut i en fråga om utlämnande av allmänna handlingar kan, enligt 6 kap. 7 och 8 §§ OSL, överklagas till kammarrätten.

Bedömning

Sölvesborgshem Aktiebolag är ett helägt kommunalt bolag. Reglerna i TF om rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndighet gäller därmed för bolaget.

JO har tidigare uttalat att ansökningar och intresseanmälningar som ges in till ett privat rekryteringsföretag som deltar i ett kommunalt tjänstetillsättningsärende typiskt sett blir att betrakta som allmänna (se JO:s beslut den 9 februari 2012, dnr 6168-2010). Att det, som i det här fallet, är fråga om tillsättning av tjänst i ett kommunalt bolag, medför inte någon annan bedömning.

De ansökningshandlingar rörande rekryteringsförfarandet som AA begärde ut var enligt min mening allmänna handlingar. Hennes begäran borde därför skyndsamt ha handlagts i enlighet med bestämmelserna i TF och OSL. Så har inte skett.

AA framställde sin begäran till BB den 18 september 2012 och återkom i frågan den 19 september. Det var först efter att hon återkommit ytterligare en gång, den 1 oktober, som BB meddelade ett beslut i frågan. Det hade då hunnit gå nästan två veckor från den ursprungliga begäran, vilket är allt för lång tid.

Det beslut BB meddelade saknade dessutom överklagandehänvisning. Beslutet måste vidare förstås på så vis att BB avslog begäran med hänvisning till sekretess. Han har dock inte närmare angett på vilken sekretessgrund han baserat beslutet.

BB:s handläggning av frågan om utlämnande av ansökningshandlingarna har varit felaktig. För detta ska han kritiseras.